

STAR MAGAZINE: TUSSEN HAUTE CUISINE EN GESTAMPTE POT

Peter Bosman (†2018)

VOORWOORD

Dit artikel verscheen eerder in Star Magazine van maart 2002; in het begin van de 'tweede generatie' van Star Magazine (2001 – 2010). Het biedt een terugblik op de 'eerste generatie' van Star Magazine: 49 publicaties uitgegeven in de periode 1979 - 1992.

Lange tijd waren op de BC Star-website weliswaar alle 18 tweede generatie Star Magazines aanwezig, maar slechts drie nummers van de eerste generatie. Nu, medio 2020, zijn de ontbrekende 46 nummers toegevoegd.

Dit artikel van Peter Bosman is een aardige introductie tot al het moois dat in deze eerste generatie Star Magazines is gepubliceerd. In de tekst zijn enkele kleine verbeteringen aangebracht en ik heb wat aantekeningen toegevoegd, o.a. informatie waar de in Peter's tekst genoemde artikelen te vinden zijn.

Henk Barreveld

Wat is de overeenkomst tussen Paul Erich, Gerard Hilde en Peter van der Linden?

Peins er maar niet te lang over. Zij vormden de eerste redactie van Star Magazine, waarvan het eerste nummer in oktober 1979 verscheen, met een plechtig voorwoord van toenmalig voorzitter Arie Buijs (1).

Het redactioneel bevatte een *mission statement* (2) geschreven in jaren-zeventigspelling en ook in de geest van die jaren, dus inclusief "een klubblad VAN starleden VOOR starleden", maar met bepalingen die ook nu nog van toepassing zijn. Zo werd gesteld dat het geen mededelingenblad zou worden ("daarvoor blijven we iedere week uitzien naar onze onvolprezen 'Hoogste Score'"), maar ook geen "verzameling van toernooiverslagen in de trant van de leiding was weer goed, het was weer heel gezellig, Jan en Marie hebben gewonnen". Jaren later is dat in een redactioneel nog treffender verwoord. Daarin kreeg de lezer alvast, in die truttbollenstijl, een verslag voorgeschoteld van de STAR-kerstdrive die nog moest plaatsvinden... (3).

Terug naar die eerste redactie: en Toine van Hoof dan? Nou, die hoorde er eigenlijk ook al bij maar *stond* er nog niet bij. Vanaf nr. 2 was dat verholpen, en tot in lengte van dagen.

Elders in dit nummer leest u meer over die zogenaamde eetclub (zie *De Janker*) (4), waarvan u ook al in het vorige nummer iets hebt kunnen vernemen in dat artikel over Lodewijk Tielens (5). Juist ja, het blad ontstond uit de verhalen voor en tijdens de maaltijd, die als het ware met de bouillon dubbel werden getrokken door die Bourgondiërs. Niet dat ze allemaal in de redactie zaten, maar er kwamen wel steeds weer nieuwe verhalen vandaan, zoals ook van Lodewijk Tielens zelf, Pim de Voogt en van Ed Franken, van wie we later uitputtende analyses van internationale kampioenschappen mochten ontvangen. In hun kielzog een schare schrijvers van buiten het eetclubje, zoals W. te Kulve, Jules van Ogtrop, Rob Bout, Henk Uppelschoten, Louis Willemsens, Cees Sint en Cees Kaiser. Een andere bekende Cees, de vader van Toine, verzorgde jaren de rubriek *Van de Brug*, met beschouwingen over de stand in de externe competitie.

Eind 1981 maakte Paul Erich plaats voor Koeno Brouwer, die op zijn beurt, een jaar later, ruimte vrijmaakte voor een stel nieuwkomers op de club: Peter Bosman, Erik Menting en Eric Oostdijk.

Omdat hij toch al jaren meeat mocht Pim de Voogt de laatste twee vanaf april 1984 gaan vervangen. Maar Pim "de Pilot" schreef al tal van verhalen, soms educatief (Wedstrijdleadersexamen), soms informatief (serie *Bridge Abroad*) en steeds vaker ook *faction* in de typische Star-Magazine stijl van zelfspot.

Want, met alle redactiewisselingen, zelfs toen eerst Pim en Peter en even later Toine er in 1988 de brui aan gaven, bleef die formule recht overeind. Drie inmiddels al oudgedienden zetten de traditie voort: Peter Bosman, Bert Daemen en Edwin Stoel, na het vertrek van Bert aangevuld met Cees Hiemstra en Simon Wiersema. Zij konden dat ook omdat Peter en Toine, ondanks gezin, Noorwegen, De Volkskrant en IMP, toch hun bijdrage bleven leveren, zo ook Jules van Ogtrop.

Wat was dan de formule?

Allereerst: een bridgetechnisch hoog niveau. Geen kletsverhalen, maar artikelen met een pointe, met een rode draad, een thema. Elk getoond spel moest interessant zijn.

Ten tweede: humor. Geen op-de-borst-klopperij maar ook geen gezeur. Dikdoenerij werd bestreden met ironie en spot, gezeur met zelfspot.

Ten derde: schoonheid. Elk artikel moest goed zijn geschreven, desnoods herschreef de redactie het.

Ten vierde: heilige huisjes noch koeien. Bobo's van de NBB waren hun leven niet veilig.

Tenslotte: opmaak. Cartoons en plaatjes uit strips mochten schaamteloos worden gejat en verbouwd tot illustraties (6).

Daardoor kreeg de lezer niet alleen het nieuwste-van-het-nieuwste over allerlei biedsystemen, conventies en signalen te lezen (Biedsystemen der Kampioenen, Leren Signaleren, Equilibridge: over balancen en volgbiedingen) maar werd hem meteen de oren gewassen met hilarische verhalen over onbenullig gebruik van dat soort speeltjes. In eigen land, maar misschien nu ook in Noorwegen, werd Peter van der Linden beroemd met zijn verhaal over het Dihattik-signaal (7).

In 1987 leverde die formule ons de gouden HWF-pen op (8). De initialen verwijzen naar die van Herman Filarski, de legendarische pionier van de bridgejournalistiek in Nederland, die nog kort voor zijn overlijden in 1982 een artikel voor ons schreef (9). De pen was de NBB-prijs voor het beste clubblad van Nederland, die we met gemengde gevoelens in ontvangst namen omdat we ons helemaal geen clubblad voelden maar het beste bridgeblad van Nederland! Onze enige

concurrent was het orgaan van de bond zelf, vonden wij, maar dat had toen nog het alleenvertoningsrecht op landelijk niveau en was dus eigenlijk geen concurrent. Geen wonder dat Peter van der Linden en Toine meteen overstapten naar IMP, toen dat in 1989 werd opgericht.

De komst van IMP bleek dan ook het einde van Star Magazine, dat begin 1992 voor het laatst verscheen. Het was al nooit een gewoon clubblad geweest, maar kon nu ook niet langer de enige tegenspeler van *Bridge* blijven. De concurrentie met IMP werd ons te machtig.

De schrijftalenten van de pioniers bleven niet onopgemerkt. Jules vond een uitgever voor zijn prachtige verhalen, Peter en Toine hadden een korte vrijage met IMP maar gingen daarna door met respectievelijk *Bridge* en *De Volkskrant*. Toine werd daar opvolger van André Boekhorst, naar wie het NBB-gebouw aan de Willem Dreeslaan (10) is vernoemd. Daar ging hij door met het teisteren van reputaties, zoals zich de dames vooral zullen kunnen herinneren. Sinds een paar jaar verzorgt Kees Tammens de rubriek, maar die rookt betere sigaren.

Het moet een mengeling van vooruitziende blik en hardnekkig verzet tegen het onvermijdelijke einde zijn geweest toen de redactie, zonder Peter en Toine, nog een serie interviews uitbracht onder de titel *De Opvolgers van Herman Filarski*, met Ton Schipperheyn, Marijke van der Pas en André Boekhorst zelf.

In de eerste jaren van het blad werd alles nog met de hand gedaan. De tekst op een simpele tiepmasjien ingetiept, de plaatjes met schaar en lijm willekeurig uit kranten en strips geknipt en ingeplakt. Pas later kwam er meer lijn in door het bewust herhalen en modificeren van stripplaatjes, die ons aanspraken. Zo kwam Toine aan zijn Woody Allen-uiteindelijk (why me?), kreeg Peter zijn Rueful Rabbit en Hideous Hog en werden de verhalen van Jules en Peter B.

opgetuigd met plaatjes uit die typisch jaren zeventig provocerende strips van onder anderen Gotlib.

De Commodore, die Toine als eerste in de opmars naar het digitale tijdperk had aangeschaft, was al gauw een hele verbetering vergeleken met de IBM- met-het-bolletje, maar we konden er nog geen opmaak mee doen. De koppen moesten nog steeds met plakletters en lineaal worden gezet, wat na een paar pilsjes zelden meer goed lukte.

Altijd moesten we nog op het laatst de koppen maken, en zo bleken een keer alle letters E op. Het laatste artikel dat we nog van een kop moesten voorzien was van Pim de Voogt en heette Zes Spellen Te Ver. *One Bridge too Far* was een bioscoopsucces, vandaar. Maar niet gezeurd, O's hadden we nog zat, dus werd de kop: ZOS SPOLLON TO VOR (O's OP) (11).

Binnen de formule waren er wel verschillen in aanpak en toonzetting. Beiden bezworen het zeuren, maar terwijl Toine iets had van het *getourmenteerde* genie, dat ten onder gaat aan een onopzettelijke miskwak van de tegenpartij (why me?), mat Peter zich de rol aan van het *gemankeerde* genie, dat zich altijd op z'n lazer laat geven door veel minder getalenteerde bridgers. *LES OP DDS* was er een mooi voorbeeld van (12). Daarin laat Peter zich tijdens een wedstrijd op die club de les lezen door een dame uit Vleuten/De Meern die het nog nooit verder had geschopt dan de tweede klasse. Hij cultiveerde die rol in zijn succesvolle imitatie van Victor Mollo's *Bridge in the Menagerie*, waarin The Hideous Hog (het Vreselijke Varken) – de beste speler van het stel – moet toezien hoe The Rueful Rabbit (Het Klagende Konijn) in volslagen onnozelheid de moeilijkste spellen tot een goed einde brengt. Aan de personages van Mollo voegt hij de hele eetclub toe: Pim de Piloot, Toine de Toekan enz. (13). In de loop der jaren maakte hij zich, onder

het pseudoniem van Vic Torremollinos (!), steeds verder los van zijn voorbeeld en creëert hij zijn eigen *plot* en personages, maar nog wel helemaal in de Mollo-stijl. Fraaie voorbeelden ervan zijn *Stennis om Seamus* (14), dat een Ier in onvervalst Gaelic ten tonele voert, en *Kaboal om Karel* (15) met even zuiver Utrechts als voertaal. Peter had zelf graag *Stennis om Seamus* nog eens afgedrukt willen zien, maar dat bleek om technische redenen lastig te realiseren. In plaats daarvan vindt u *Kaboal om Karel* integraal afgedrukt, in de oorspronkelijke lay out en dus met een niet lineaalrechte kop...

Van Toine een typerend artikel, *Het Proefdoulet* geheten, waarmee hij de reputatie van de dames onder ons op het spel zette:

“De volgende biedserie deed zich voor in de damesparen Bondsklasse B:

♠ V953		♠ 84									
♥ B3		♥ HV1096									
♦ V54		♦ AB7									
♣ H653		♣ 842									
♠ A10762											
♥ A8											
♦ 10983											
♣ V7											
	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 60px; height: 60px; margin: auto;"> <tr><td></td><td>N</td><td></td></tr> <tr><td>W</td><td></td><td>O</td></tr> <tr><td></td><td>Z</td><td></td></tr> </table>		N		W		O		Z		
	N										
W		O									
	Z										
		♠ HB									
		♥ 7542									
		♦ H62									
		♣ AB109									

west	noord	oost	zuid
-	-	-	1♣
1♥	dbl	pas	pas
pas	1SA	Allen pas	

Het 1♥-volgbod van west was een transfer en toonde een schoppenkleur. Noord gaf een negatief doublet, alsof het 1♥-bod echt was, maar zuid legde dit desgevraagd uit als een strafdoublet op harten. Oost gaf met haar pas een lange hartenkleur aan. Zuid had een vierkaart harten en wachtte de verdere ontwikkelingen af. West keek tegen aas klein in de kleur van haar partner aan en paste, waarna noord de bieding besloot met 1SA. Dat contract ging één

down. Een goede score voor NZ omdat er 2♥ of 3♥ in zit voor OW.

Wat is er nu zo bijzonder aan dit spel? Als u het nog niet gemerkt heeft, moet u het biedverloop nog maar eens goed bestuderen. Het was de vier dames aan tafel in elk geval ontgaan dat er iets ongewoons was gebeurd. De enige die iets doorhad, was een kibitzer, die zwijgend zijn lachen inhield. Terecht, want artikel 76 van de spelregels zegt dat een toeschouwer niet de aandacht mag vestigen op enige onregelmatigheid of vergissing.

Ik kan u aanraden de door noord bedachte conventie in uw systeem op te nemen. De mogelijkheden zijn ideaal. U kunt al vrij snel een strafdoulet uitdelen en ziet wel aan de gezichten of het raak is. Als beide tegenstanders tevreden op het doulet passen, loopt u er gewoon zelf uit. Vergeet niet op uw systeemkaart *Proefdoulet* te vermelden, anders kunt u problemen krijgen met de arbiter."

Ergens tussen de benadering van Toine en die van Peter zaten de verhalen van Jules, van wie we in dit nummer een prachtig voorbeeld vinden (16). Ook al krijgt ook hij het om z'n oren, hij wordt nooit slachtoffer maar blijft de scherpe observator die het komische van de situatie inziet en gebruikt voor zijn analyses. Evenals Peter maakte ook Jules gebruik van bekende namen – Pieter-Bas Wintermans was favoriet en werd Bas Pientermans – maar fabuleerde minder. Hij beperkte zich meestal tot huis-tuin-en-golfclubsituaties, waar de onschuld regeert, om de spellen des te scherper voor het voetlicht te brengen. Zijn schrijfstijl is ook minder

absurdistisch en provocerend, meer narratief in de traditie van het naturalisme en psychologisch realisme. De plot staat centraal; wat dat betreft laten sommige van zijn verhalen zich lezen als ultrakorte verhalen van Conan Doyle over Sherlock Holmes, met in dit nummer Flip als een erg jonge dr. Watson, nog jonger dan het speurmeusje in Umberto Eco's *De Naam van de Roos*.

Dat Star Magazine is geschiedenis. Nu, tien jaar later, pakken we de draad op en proberen we een heel nieuw Star Magazine te maken. Bijna alles gaat nu op de computer, en na hoeveel pilsjes ook, de koppen staan recht en E's zullen we niet meer tekort komen. Nieuwe redactie, nieuwe technologie. Maar Jules, Peter en Toine blijven hun bijdrage leveren en IMP bestaat nog, dus hebben we eindelijk de concurrentie die we zo hebben gemist!

© Star Magazine 2002

AANTEKENINGEN

De paginanummers in de Star Magazines, hieronder, zijn de nummers afgedrukt in de documenten. Als het programma (de app) waarmee u de documenten bekijkt ook paginanummers weergeeft, zullen dat meestal hogere nummers zijn.

1. Zie [Star Magazine 1](#), oktober 1979, p. 2
2. Zie [Star Magazine 1](#), oktober 1979, p. 3
3. Zie [Star Magazine 30](#), december 1986, p. 1
4. Zie [Star Magazine 46](#), maart 2002 (!), p. 20
5. Zie [Star Magazine 1](#), november 2001 (!), p. 21
6. Anders dan voor de 'gejatte plaatjes' had de redactie wel oog voor de bescherming van eigen werk; bij veel artikelen (ook bij dit artikel) werd "© Star Magazine" vermeld.
7. Zie [Star Magazine 15](#), April 1983, p. 2
8. Zie [Star Magazine 34](#), december 1987, p. 1
9. Zie [Star Magazine Lustrumnummer](#), 1982, p. 10
10. Willem Dreeslaan 55, Utrecht; inmiddels vervangen door NDC Den Hommel.
11. Zie [Star Magazine 24](#), juli 1985, p. 18
12. Zie [Star Magazine Lustrumnummer](#), februari 1987, p. 16
13. Zie o.a. [Star Magazine 9](#), oktober 1981, p. 3 en [Star Magazine 23](#), april 1985, p. 2
14. Zie [Star Magazine 29](#), oktober 1986, p. 8
15. Zie [Star Magazine 32](#), juli 1987, p. 2
16. Zie [Star Magazine 46](#), maart 2002 (!), p. 3